

Wprowadzenie do obrotu CO₂ na RIF

Lena Małek

Biuro Operacji Giełdowych

XI FORUM OBROTU

Olsztyn, 4-6 czerwca 2018

1. Podstawą uzyskania **statusu Członka Giełdy** jest wniesienie Wniosku o zawarcie umowy o członkostwo na Rynku Instrumentów Finansowych TGE S.A..
2. **Dopuszczenie do działania** na RIF jest wykonywane na Wniosek Członka Giełdy. TGE dopuszcza wnioskodawcę jeżeli:
 - spełnia wymagania w zakresie rozliczania i rozrachunku transakcji zawieranych na RIF,
 - posiada otwarty rachunek w Rejestrze Unii,
 - zobowiąże się do przestrzegania przepisów obowiązujących na RIF,
 - upoważni co najmniej jedną osobę do reprezentowania go w transakcjach giełdowych,
 - posiada podstawowe środki organizacyjno-techniczne,
 - daje rękojmię należytego wykonywania obowiązków Członka Giełdy.

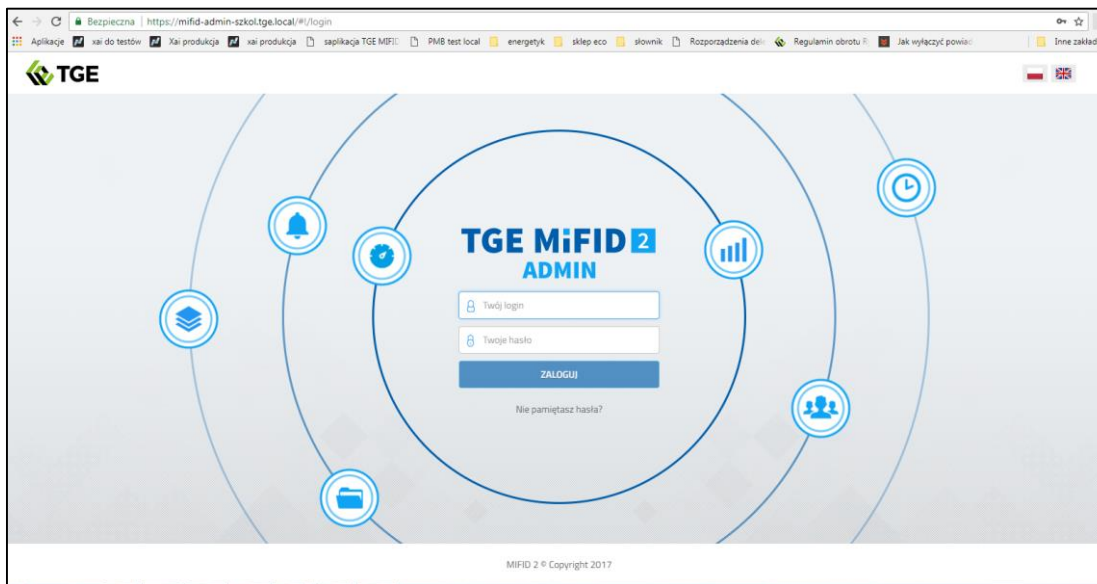

3. Osobą reprezentującą Członka Giełdy w transakcjach giełdowych jest **makler giełdowy**.
4. Makler giełdowy powinien spełniać następujące warunki:
 - być wpisanym na listę maklerów papierów wartościowych prowadzoną przez KNF,
 - być zatrudnionym przez Członka Giełdy lub być członkiem jego władz,
 - posiadać odpowiednie kwalifikacje i doświadczenie na poziomie zapewniającym przestrzeganie zasad uczciwego i bezpiecznego obrotu,
 - odbyć szkolenie organizowane przez Giełdę z zakresu znajomości przepisów obowiązujących na RIF zakończone pomyślnym wynikiem egzaminu.
5. Makler nie musi być wpisany na listę KNF jeżeli:
 - reprezentuje zagraniczną firmę inwestycyjną (CG), prowadzącą działalność na giełdzie bez konieczności otwierania oddziału na terytorium Polski, lub
 - reprezentuje podmiot nabywający lub zbywający instrumenty finansowe wyłącznie we własnym imieniu i na własny rachunek.

6. Członek Giełdy zobowiązany jest do wyznaczenia co najmniej jednego **maklera nadzorującego**.
7. Maklerem nadzorującym może być wyłącznie makler giełdowy, a do jego zadań należy:
 - prowadzenie listy maklerów giełdowych Członka Giełdy,
 - weryfikację kwalifikacji i doświadczenia maklerów giełdowych,
 - nadzorowanie maklerów giełdowych,
 - nadzorowanie przestrzegania wymagań regulacyjnych przy przekazywaniu zleceń maklerskich,
 - **działanie jako osoba pierwszego kontaktu**
8. Instrumenty notowane na Rynku Instrumentów Finansowych mogą być przedmiotem umowy z **Animatorem**.

1. Równoległe z dostępem do systemu notującego, Członkom Giełdy dopuszczonym do działania na RIF, nadawane są dostępy do aplikacji TGE MIFID 2.
2. Dostęp do aplikacji możliwy jest za pomocą przeglądarki internetowej pod adresem WWW.

3. Aplikacją zarządza osoba upoważniona przez Członka Giełdy, nie musi to być makler.
4. Aplikacja służy do wprowadzania Short Code, Long Code oraz generowania raportów zleceń i transakcji.
5. Członek Giełdy samodzielnie wprowadza dane do aplikacji i jest odpowiedzialny za ich poprawność. Odpowiada również za poprawność i kompletność raportów generowanych za pomocą aplikacji.
6. Członkowie Giełdy będą mieli możliwość weryfikacji i poprawy danych zawartych w raporcie zleceń. Dopiero po zatwierdzeniu danych w raporcie zleceń i opublikowaniu go jako ostatecznego będzie generowany raport transakcji.
7. W aplikacji musi zostać podany Short Code definiujący każdego maklera upoważnionego do składania zleceń w imieniu Członka Giełdy na RIF, **może to być login maklera** z systemu X-Stream.

Zasady obrotu Uprawnień do emisji na RIF

1. Instrumenty na Uprawnienia do emisji notowane są w systemie notującym X-Stream.
2. Notowania prowadzone są wyłącznie w systemie notowań ciągłych (TRADING).
3. Uprawnienia do emisji notowane są w **dni robocze** od poniedziałku do piątku w godzinach 11:00 – 14:00.

Pn.	Wt.	Śr.	Czw	Pt.	So.	Nd.
11:00 – 14:00 TRADING					brak notowań	

4. Dostęp do systemu notującego nadawany maklerowi jest indywidualny (loginy są imienne)
5. Są dwa poziomy uprawnień dla maklerów: **Trader** oraz **Trade Manager**.
6. Dostęp do informacji rynkowych nadawany jest za pomocą oddzielnego wniosku i jest to dostęp typu: **Viewer**

7. Przedmiotem notowań na **instrumencie C_EUA-20** są Uprawnienia do emisji.
8. Przez Uprawnienia do emisji rozumie się European Union Allowance (EUA).
9. Jedno EUA odpowiada jednemu megagramowi (1 Mg) dwutlenku węgla (CO₂) albo ilości innego gazu cieplarnianego stanowiącego odpowiednik jednego megagrama (1 Mg) dwutlenku węgla (CO₂), obliczoną z wykorzystaniem odpowiedniego współczynnika ocieplenia.
10. Jednostką notowania jest jeden kontrakt, który odpowiada jednemu Uprawnieniu do emisji.

1 kontrakt = 1 EUA

11. Minimalna zmiana limitu ceny w zleceniu to 0,01 PLN.
12. Rozrachunek pieniężny wykonywany jest w PLN w dniu roboczym następującym po dniu zawarcia transakcji, a rozrachunek fizyczny w dniu zawarcia transakcji.

1. Każde zlecenie Członka Giełdy składane na RIF powinno zawierać:

Enter Order

Confirm Buy Sell

Instrument

Quantity All or None

Price Market price

Fill price Auto suspend

Market maker

Hedging

Type

Company

Account

Comment

Decision

Execution

Local

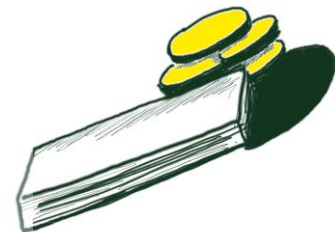
Stop loss

- oznaczenie (C_EUA-20)
- rodzaj zlecenia (kupno / sprzedaż)
- konto (TA)
- wolumen
- cenę (w PLN z dokładnością do grosza)
- termin ważności (do dnia, do końca notowań, itp.)
- oznaczenie klienta Członka Giełdy, na rachunek którego przekazywane jest zlecenie na giełdę (Short Code)
- oznaczenie osoby fizycznej lub algorytmu odpowiedzialnych za podjęcie decyzji inwestycyjnej
- oznaczenie osoby fizycznej lub algorytmu odpowiedzialnych u Członka Giełdy za wykonanie danego zlecenia

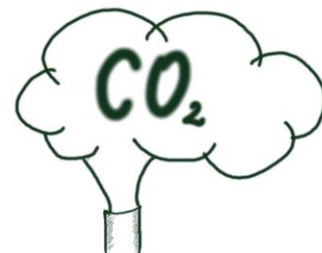
Jeżeli pole decision bądź execution zostanie puste w raporcie zostanie uzupełnione loginem maklera.

2. Pole „decision” podczas składania zlecenia może:
 - a) zostać puste, wówczas zostanie automatycznie uzupełnione przez aplikację loginem maklera jako Short Code,
 - b) zostać uzupełnione Short Code zdefiniowanym w aplikacji,
 - c) zostać uzupełnione specjalnym Short Code – out of firm, przez co w aplikacji pole to zostanie puste.
3. Pole „execution” można uzupełniać analogicznie do pola „decision”.
4. Pole „execution” wykorzystywane jest również w algo tradingu, jako miejsce w którym wpisywany jest kod algorytmu za pomocą, którego zlecenia składane są na rynek.

1. Każde **zlecenie kupna** złożone w odniesieniu do instrumentów na Uprawnienia do emisji weryfikowane jest pod względem **pokrycia finansowego** poprzez porównanie wymaganego zabezpieczenia z limitem transakcyjnym ustanowionym przez Izbę Rozliczeniową.
2. W przypadku, gdy **wymagane zabezpieczenie**, czyli suma zleceń kupna znajdujących się na rynku oraz wartość zawartych transakcji, jest równe **limitowi transakcyjnemu** Członek Giełdy **nie ma możliwości** złożenia kolejnego **zlecenia kupna**.
3. Każdego dnia przed rozpoczęciem sesji dokonywana jest weryfikacja czy wymagane zabezpieczenie jest \leq od aktualnego limitu transakcyjnego.
4. Jeżeli wymagane zabezpieczenie jest $>$ aktualnego limitu transakcyjnego zlecenia kupna zostają usunięte.

1. Każde **zlecenie sprzedaży** złożone w odniesieniu do instrumentów na Uprawnienia do emisji weryfikowane jest pod względem wymaganego **pokrycia Uprawnień do emisji** ze stanem posiadanych Uprawnień do emisji określonym przez Izbę Rozliczeniową.
2. W przypadku, gdy **wymagana liczba Uprawnień do emisji**, wynikająca z sumy zleceń sprzedaży znajdujących się na rynku oraz wartości zawartych transakcji, jest równa ze **stanem posiadanych Uprawnień do emisji** Członek Giełdy **nie ma możliwości** złożenia kolejnego **zlecenia sprzedaży**.
8. Każdego dnia przed rozpoczęciem sesji dokonywana jest weryfikacja czy wymagana liczba Uprawnień do emisji jest \leq aktualnej liczbie Uprawnień do emisji.
9. Jeżeli wymagana liczba Uprawnień do emisji $>$ aktualnego stanu posiadanej liczby Uprawnie zlecenia sprzedaży są usuwane.

1. W czasie notowań instrumentu na Uprawnienia do emisji obowiązuje **wyłącznie ograniczenie statyczne**, czyli ograniczenie dla wahań limitów cen w zleceniach.
2. Każde zlecenie (kupno/sprzedaż) weryfikowane jest pod kątem **limitu ceny**. Jeżeli limit w zleceniu nie mieści się w widełkach wyznaczonych przez ograniczenie statyczne zlecenie nie może zostać złożone na rynek.
3. Każdego dnia przed rozpoczęciem sesji dokonywana jest weryfikacja, czy limity cen w zleceniach rynkowych (złożony na wcześniejszych notowaniach) mieszczą się w aktualnych widełkach wyznaczonych przez ograniczenie statyczne. Jeżeli zlecenie ma limit po za widełkami zostaje usunięte.
4. Widełki statyczne dla zleceń wynoszą **15%** od kursu odniesienia.
5. Kursem odniesienia dla instrumentów na Uprawnienia do emisji jest indeks:

TGEeua – 2020

1. Wyznaczany jest po zakończeniu sesji, na której prowadzone były notowania instrumentu na Uprawnia do emisji.
2. Indeks *TGEeua-2020* wyznaczany jest jako średnia ważona cena transakcji, gdzie wagą jest wolumen zawartych transakcji.

$$TGEeua - 2020 = \sum_{i=1}^n P_i \times \left(\frac{V_i}{V}\right)$$

gdzie :

- n - liczba transakcji,
- P_i - kurs ustalony dla i -tej transakcji,
- V_i - wolumen obrotu w i -tej transakcji,
- V - łączny wolumen obrotu w danej dobie.

3. Jeżeli w czasie danych notowań nie była zawarta żadna transakcja, wówczas indeks na potrzeby kolejnych notowań na Uprawnienia do emisji przyjmuje ostatnią wyznaczoną wartość indeksu.

Podsumowanie zasad obrotu C_EUA-20

Jednostka transakcyjna	1 kontrakt (odpowiadający 1 EUA)
Krok notowania	0,01 PLN/1 EUA
System notowań	Notowania ciągłe
Maksymalna liczba kontraktów w zleceniu (określona w kontraktach)	brak
Wysokość dynamicznych ograniczeń wahań kursów	Nie dotyczy
Kurs odniesienia dla dynamicznych ograniczeń wahań kursów	Nie dotyczy
Widelki statyczne dla zleceń	15% od kursu odniesienia
Kurs odniesienia dla widełek na zlecenia	Ostatnia wartość indeksu TGEeua-2020
Metoda działania widełek dynamicznych	Nie dotyczy
Weryfikacja zleceń kupującego pod względem zabezpieczeń finansowych	tak
Weryfikacja zleceń sprzedającego pod względem odpowiedniej ilości Uprawnień do emisji na rachunku	tak

Dziękuję za uwagę

Kontakt

E-mail: lena.malek@tge.pl

Telefon: +48 22 341 98 75

